

Klimaforandringer

Hvidhvaler ved iskanten i Vestgrønland
© Kristin Laidre / University of Washington

Klimaforandringer er de forandringer, der sker over en længere periode med vores planets klimamønstre, herunder temperatur, **nedbør** og vind. Disse forandringer skyldes primært **menneskelige aktiviteter**, der fører til udledning af **drivhusgasser**, f.eks. afbrænding af fossile brændstoffer til energi, skovrydning, industriel fremstilling af varer og landbrug. Den vigtigste konsekvens af disse aktiviteter er stigende temperaturer over hele verden, og det fører til smeltende iskapper og gletsjere og giver os oftere ekstremt vejr med f.eks. storme og hedebølger.

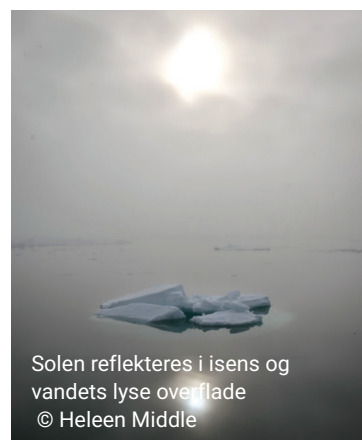

Fakta...

- Arktis opvarmes mindst dobbelt så hurtigt som resten af planeten; nogle undersøgelser siger endda fire gange hurtigere.
- Klimaforandringer har både direkte effekter (såsom stigende havtemperaturer, tab af **havis**) og indirekte effekter (mindre **havis** åbner nye områder for **menneskelige aktiviteter** og fører til ændringer i **fødenet**).
- Mens isafhængige arter (som remmesæler og narhvaler) vil blive alvorligt negativt påvirkede, kan **vandrende** subarktiske **arter** (som finhvaler) blive positivt påvirkede, da de måske kan udvide deres levesteder mod nord til et større geografisk område [f.eks. 2,3].

Klimaforandringer

Solen reflekteres i isens og vandets lyse overflade
© Heleen Middle

Arktis opvarmes hurtigere end resten af kloden, og det skyldes især et fænomen kaldet **arktisk forstærkning**. En vigtig faktor i dette er tabet af arktisk **havis**, som har en høj **albedo**, hvilket betyder, at den reflekterer meget sollys (varme) tilbage i rummet. Når isen smelter, reflekteres mindre af solens energi tilbage i rummet, og det fører til yderligere opvarmning. Derudover, når sne og is smelter, blotlægges mørkere overflader som vand og land, som har lavere **albedo** og absorberer mere varme, og det bidrager til yderligere opvarmning. Dette skaber et såkaldt positivt **feedback-loop**, der forstærker opvarmningen i Arktis.

Klimaforandringer påvirker allerede havpatedyr. I Barentshavet har **grønlandssæler** og **vågehvaler** et tyndere **spæklag**, og **våge**- og **finhvalers** udbredelsesområder ved Island og Grønland flytter sig. Bestanden af polartorsk falder i Barentshavet, fordi andre arter, der er nye i området, spiser dem og konkurrerer om føden. **Spækhuggere** bevæger sig længere nordpå, hvilket betyder mere jagttryk på **hvidhvaler** og **narhvaler**. Desuden gør ringere **havis** og mindre sne det sværere for **ringsæler** at bygge deres ynglehuler, så **rovdyr** som isbjørne og ræve nemmere kan komme til **sælungerne**.

Grønlandssæl på pakisen
© Michael Poltermann

Diskuter: Oprindelige folk og små kystsamfund er blandt de første, der oplever de direkte virkninger af klimaforandringer, selvom de bidrager meget lidt til udledningen af **drivhusgasser**. Bør regioner, der bidrager mere til udledningen af **drivhusgasser**, tage ansvar?

Læs mere om klimaforandringer på NAMMCO's hjemmeside:

